

Sieci jako dziedzictwo - EURO 2012 w Polsce

Katarzyna Wodniak

Abstrakt

Przedmiotem badań w niniejszym projekcie jest dziedzictwo, a zatem trwałe efekty, wykreowane przez Mistrzostwa Europy UEFA EURO 2012, w postaci sieci międzyorganizacyjnych w sektorze publicznym. Powstałe sieci przyczyniły się do przekształceń strukturalnych, organizacyjnych oraz instytucjonalnych w dotąd przeważająco hierarchicznym i sztywnym systemie post-komunistycznej Polski. Przedmiotem szczegółowej analizy jest zmiana wykreowana przez powstałe sieci w polu sportu powszechnego na poziomie ogólnopolskim oraz w polu zarządzania imprezami masowymi na poziomie lokalnym w jednym z miast gospodarzy. Przedstawiam tezę, że “megaevents”, takie jak UEFA EURO, w związku ze skalą przygotowań, jakich wymagają ze strony państw lub miast gospodarzy, mogą służyć jako zewnętrzny szok powodujący zawirowania w polach organizacyjnych, legislacyjnych oraz instytucjonalnych, które w połączeniu z umiejętnościami społecznymi (“social skill”) aktorów, “przedsiębiorców sieciowych”, tworzą warunki dla kreowania trwałych, zinstytucjonalizowanych zmian. Jako że niniejszy projekt badawczy koncentruje się na wymiarze mikro i mezo powstałych sieci międzyorganizacyjnych badając cechy relacji, poprzez które przedsiębiorcy sieciowi konstytuują nowe struktury, zastosowana metodologia to konstruktywizm społeczny. Główną metodą badawczą jest etnografia - obserwacja uczestnicząca oraz wywiady otwarte, pół standaryzowane oraz niestandaryzowane. Materiał badawczy został zebrany pomiędzy grudniem 2011 a majem 2015, z dwoma przedłużonymi okresami badań terenowych – pięć miesięcy w roku 2012 oraz trzy miesiące w roku 2013, w dwóch miastach, Warszawie i Lisewcu (pseudonim). Przeprowadzonych zostało 39 wywiadów z członkami różnego rodzaju organizacji zaangażowanych w przygotowanie i przeprowadzenie mistrzostw. Transkrypcje przeprowadzonych wywiadów wraz z notatkami terenowymi (fieldnotes) stały się podstawą analizy. Rama teoretyczna projektu opiera się na założeniu, że organizacje, włączając organizacje sieciowe, składają się z warstwy instytucjonalnej wartości, zasad i norm, oraz organizacyjnej - strukturalnej i relacyjnej. W związku z tym zastosowane w projekcie teorie to nowy instytucjonalizm, a w szczególności teorie pól (DiMaggio and Powell, 1983; Hoffman, 1999; Meyer & Scott, 1983; Scott, 2001) i przedsiębiorczości instytucjonalnej (DiMaggio, 1988; Greenwood et al., 2002; Hardy et al., 2003; Lawrence, 1999; Lawrence et al., 2002; Maguire et al., 2004); oraz teorie organizacyjne sieci (Burns and Stalker, 1961; Castells, 1996; Powell, 1990). Na podstawie materiału empirycznego wysuwam tezę, że “megaevents”, szczególnie te organizowane przez kraje postrzegane jako słabsze (ekonomicznie lub/i instytucjonalnie), mogą służyć jako katalizator długotrwałej zmiany instytucjonalnej i modernizacyjnej w sektorze publicznym, pod warunkiem umiejętnego, zorientowanego na tworzenie dziedzictwa, nimi kierowania przez zaangażowanych aktorów. Jeżeliby potraktować je jako wydarzenia jednorazowe, którym nie towarzyszy specjalny wysiłek oraz umiejętności aktorów, ich efekty ograniczałyby się do zmian infrastrukturalnych i wizerunkowych, których pozytywny wpływ bywa kwestionowany. W przypadkach przeze mnie analizowanych, w wyniku kombinacji zawirowań w polu oraz umiejętności społecznych aktorów, organizacja mega wydarzenia stała się szansą na wprowadzenie zmian normatywnych, instytucjonalnych oraz organizacyjnych. Niniejszy projekt badawczy koncentruje się na zmianach, których implementacja nastąpiła poprzez sieci zainicjowane na potrzeby organizacji mistrzostw. Badania przedstawiają jak sieciowe struktury organizacyjne zostały rozwinięte oraz podtrzymane przez przedsiębiorców sieciowych poprzez relacje, skutkując długotrwałymi zmianami w polach sportu powszechnego na poziomie ogólnopolskim oraz organizacji wydarzeń masowych na poziomie lokalnym miasta gospodarza.